

NIEUWTJES VAN EN UIT DE HEIMANSHOF

Een uitgave over het jaar 2024 van de werkgroep Heimanshof

Wieden en opschonen

Zeisen van de bloemenweide

Op weg naar het bladharken

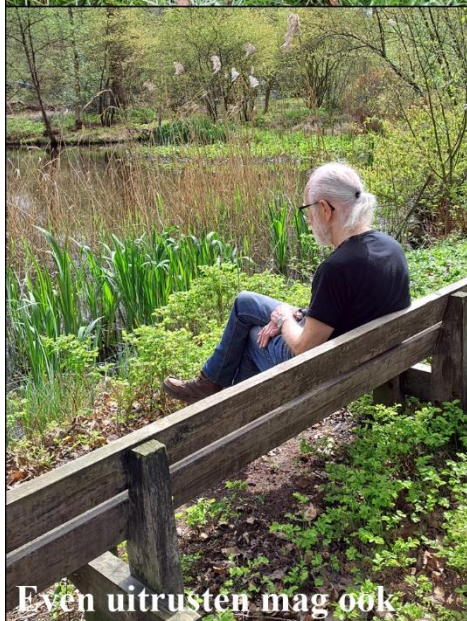
De leemkuil opschonen

Overleg over de inventarisatie

Het eiland opschonen

Even uitrusten mag ook

Herstel vitrine

Aan de lunch

Een impressie van wat er allemaal plaatsvindt in de Heimanshof als een ode aan onze vrijwilligers

De bult tegenover de boshut met doorkijk naar de tuin

Dit is een uitgave van Werkgroep VRIENDEN VAN DE HEIMANSHOF
"Een Veluwe natuurtuin" december 2024

Voorzitter Yvonne Joosten-Seijerling
Botterstraat 127 8081 JW Elburg tel. 06 27236161
e-mail: yvonnejoosten53@hotmail.com

Secretaris Annelies Hulsebosch
e-mail: a.hulsebosch@home.nl

Penningmeester Peter van Noorden
Tamarixplantsoen 203 1702 JD Heerhugowaard tel. 06-22613249
E-mail: p.vannoorden@gmail.com

Adres van de tuin: 't Frusselt 30 te Vierhouten

De Heimanshof ontstond in 1935 en behoort tot de oudste
heemtuinen van ons land.

De Heimanshof is opgenomen in de 'Oase Heemtuin Gids', een
uitgave van de Stichting Oase.

De Heimanshof maakt deel uit van "Paasheuvelgroep Vierhouten".

Banknummer van de werkgroep: NL76 RABO 0163 8274 19
t.n.v. Stichting Vrienden van de Heimanshof

Onze website: www.heimanshof.nl

Website: Anne Kaper en Thijs Kaper
Samenstelling voorplaat: Ruud Kaper
foto's: Peter van Noorden, Hanna van Noorden,
Yvonne Joosten, Anneke Manintveld.

Voorwoord

Yvonne Joosten-Seijerling

Voor u ligt de Nieuwsbrief van 2024, waarin u kunt lezen wat we dit jaar allemaal hebben gedaan, en dat was véél!

We hebben de inventarisatie van zowel de planten als de paddenstoelen afgerond. Helaas zien we, dat het aantal planten afneemt, door de stikstofdeken, klimaatverandering, enzovoort.

Paddenstoelen waren er véél door de hoeveelheid regen dit jaar.. We zijn al in augustus begonnen met inventariseren, en het feit dat er toen al paddenstoelen waren, zegt wel iets over de nattigheid! Een artikeltje over de door ons gevonden paddenstoelen vindt u verderop in deze Nieuwsbrief.

In oktober kregen we bezoek van Machteld Klees, die een artikel over de tuin wilde schrijven in het tijdschrift Oase, een periodiek voor ‘vrienden van natuurlijke tuinen, heemtuinbeheer en speelnatuur’. Machteld was erg enthousiast over onze tuin. In het nummer van december kunt u haar artikel vinden.

Eén van de leden van de werkgroep houdt zich bezig met het bijhouden van de vogelsoorten die in de Heimanshof voorkomen. Verderop in dit boekje leest u over zijn observaties.

De grootste klus die dit jaar is aangepakt, is het snoeien van de rododendrons op het eiland. Er is keihard gewerkt, niet alleen aan het snoeien, maar vervolgens ook het verwerken van alle afgezaagde takken in de wal aan de grens van de tuin.

Ook het riet in de vijver is deels weggehaald, zodat men zittend op het bankje weer kan genieten van het uitzicht en niet meer tegen een rietmuur aankijkt!

We zijn erg blij met de inzet van alle leden van de werkgroep, eind dit jaar nog weer uitgebreid met Thobias. Nieuw jong bloed is erg goed voor onze groep!

Dit jaar hadden we behoorlijk veel bezoekers, en we hopen komend jaar ook weer velen te kunnen begroeten. Op onze werk-zaterdagen* kunnen we informatie over de tuin geven als u dat wilt.

De Vrienden van de Heimanshof wensen u een mooi en gezond nieuw jaar toe.

**De werk-zaterdagen in 2025 zijn op 15 februari, 15 maart, 12 april, 17 mei, 14 juni, 19 juli, 16 augustus, 20 september, 11 oktober en 8 november*

Lente: De tuin vroeg in de ochtend

Verslag van de penningmeester

Peter van Noorden

Kreeg u vorig jaar nog de melding dat de renovatie van het dak van de Hofhut voorlopig tot nader order werd uitgesteld, dan kan ik nu melden, dat de dakrenovatie in mei 2024 is uitgevoerd. Niet in eigen beheer, maar door een bedrijf. De groei van de werkgroep met nieuwe werkers uit Nunspeet en omgeving veranderde onze toekomstverwachting. Dat het dak een flinke hap uit de kas nam, zult u begrijpen. Samen met een noodzakelijke reparatie van onze grasmaaimachine was het een duur jaar. Het aanpakken van het dak van de schuur, gepland in 2025, zal daarom door de Paasheuvelgroep in eigen beheer uitgevoerd worden.

Inkomsten in 2024

De totale inkomsten van de tuin bedroegen in 2024 € 1221,77.

De ontvangen rente over 2023 bedroeg € 91,26

In 2024 ontvingen we aan donaties en giften € 718,51. De opbouw van dit bedrag is als volgt:

- van de donateurs ontvingen we € 510,00 en
- in het giftenbakje aan het hek zat in totaal € 208,51.

Daarnaast stortte Groei&Bloei Harderwijk € 20,50 voor onze bijdrage aan de Open Tuinendag en besloot de werkgroep om € 375,00 uit hun "eetpot" te doneren!

De verkoop van kaarten, boekjes e.d. bracht € 16,50 op.

Uitgaven in 2024

De kosten aan de Hofhut en de tuin bedroegen dit jaar € 9169,65. Het meeste geld ging dit jaar op aan de nieuwe dakbedekking van de Hofhut (€ 8750,00), de reparatie van de maaaimachine (€ 258,27), de aankoop materiaal voor reparaties en klein gereedschap (€ 70,54) en huishoudelijke kosten (€ 10,84).

Daarnaast gaven we een vergoeding van € 80,00 voor de huur van een aanhanger voor het transport van een geleende boot om werkzaamheden op het eiland in de grote vijver te verrichten.

Het totaal aan andere kosten bedroeg € 605,55 te verdelen over de aanmaak en verzending van "Nieuwtjes van en uit de Heimanshof" € 355,75, de opnieuw gestegen bankkosten € 176,31, het lidmaatschap van Oase (SNPT) € 50,00 en twee keer een attentie € 23,49.

Net als voorgaande jaren ontving de werkgroep, vanuit het idee: Wie een dag werkt, die heeft recht op een avondmaaltijd, van de Paasheuvelgroep een eetvergoeding van € 10,00 per medewerker/gewerkte werkdag. Al jaren gaat dit geld in de aparte reservering: de 'eetpot'. In 2024 werd het gezamenlijke diner bij Tante Sjaan in Vierhouten ons aangeboden door de Paasheuvelgroep. Daarnaast ontvingen alle medewerkers uit de eetpot een bedragje of een cadeaubon. Het saldo van het geparkeerde eetgeld

is dus niet van de stichting, maar van de vrijwilligers gezamenlijk.

Ten slotte bedank ik, namens het bestuur van de stichting, alle vaste begunstigers voor hun jaarlijkse ondersteuning en wilt u ons in 2025 ook weer steunen? Het is nu harder nodig dan ooit. En u weet toch dat onze stichting ANBI erkend is?

Bankrekening:

NL 76 RABO 01638 27 419 t.n.v:

**Stichting Vrienden van de
Heimanshof te Heerhugowaard.**

**En met het dringende verzoek:
wilt u uw volledige adres vermelden.
ALLEEN DAN kunnen we u de
volgende nieuwsbrief sturen.**

*Op enkele plaatsen in deze Nieuwsbrief zijn
"Nieuwtjes" uit onze website
-www.heimanshof.nl- verwerkt in de tekst.
Wil je er meer lezen kijk dan op deze site!*

Vogel inventarisatie

André Jansen

In het afgelopen broedseizoen heb ik een holenduif en een zwartkop als nieuwe soorten in de Heemtuin mogen noteren. Gedurende de maanden na het broedseizoen (waarbij de vogels ruien en zich heel stilhouden) heb ik geen nieuwe soorten meer gezien of gehoord. Wat ik wel heel mooi vond, was dat ik op 18 september maar liefst acht wilde eenden in de grote vijver aantrof; hoogstwaarschijnlijk een teken van een geslaagd broedsucces, want bij vorige inventarisaties waren er bijna altijd maar twee exemplaren aanwezig. Deze 26 vogelsoorten zijn

in het afgelopen seizoen waargenomen: boomklever-boomkruiper-buizerd-gaai-groenling-grote bonte specht-heggenmus-holenduif-houtduif-huismus-keep-koolmees -koperwiek-merel-pimpelmees-roodborst-spreeuw-sijstijftjaf-vink-vuurgoudhaan-wilde eend-winterkoning-zanglijster-zwarte kraai-zwartkop.

Verslag van de secretaris

Annelies Hulsebosch

Dit jaar was het aantal aanwezige vrijwilligers op de werkdagen gemiddeld 13, een mooie grote groep! De groepsleden zijn Cor, Eline, Ineke, Martina, Ruud, Els, Peter, Hanna, Yvonne, Gosse, Rutger, André, Romy, Tom en Annelies. Vanaf oktober is Thobias er ook bij.

Op tien zaterdagen, van februari tot en met november, komt de groep naar Vierhouten om de heemtuin te onderhouden.

Een overzicht van alle werkzaamheden

Februari

Het was droog met een heerlijke temperatuur van 12 graden. Er werd enthousiast gewerkt met aan het eind van de dag een zichtbaar resultaat. Aleida Krooneman, de bedrijfsleider van de Paasheuvel kwam een paar twijfelachtige bomen (vooral berken) fotograferen om deze aan een boomdeskundige te laten zien. Afgelopen winter is er veel dood hout en zijn er ook meterslange takken naar beneden gekomen en achterin de boswal is weer een boom omgewaaid.

Een paar bomen aan de Elspeterbosweg zijn ingekort. Peter gaat op zoek naar een (loon)bedrijf voor prijsopgave om de beek weer grondig te reinigen. Els heeft contact gehad met de boswachterij van De Zumpe, zij willen helaas geen gebruik maken van ons planten-aanbod. De kuil, de entree, een deel van de heideheuvel en alle paden in de tuin zijn bladvrij gemaakt. De kreek is schoongemaakt en rond de roggeakker zijn alle paaltjes vervangen. Van de ingestorte berken is één boom ver ingekort, de stukken zijn naar de paddenstoelenwal gegaan. De wal vanaf het stuwte tot voorbij de dode berken is gefatsoeneerd en er is een begin gemaakt met het verwijderen van ondiepten in de beek.

Maart

We gingen deze werkdag bij onze buurman op de koffie. Er is weer geweldig veel werk verzet met een zichtbaar resultaat. Peter had vrijdag het jaarlijkse overleg met directeur Peter Verdaasdonk en bedrijfsleider Aleida Krooneman van de Paasheuvelgroep. Er is gesproken over de ontwikkelingen binnen de werkgroep, de relatie tussen de werkgroep en het Paasheuvelbedrijf, risicobomen in de boswal, het onderhoud van de beek en de grote afvalberg waar bezoekers van de tuin langs moeten om naar de heemtuin te gaan. Het laatste punt neemt Peter Verdaasdonk mee in zijn overleg met Coen van den Broek (VDB), de risicobomen worden door deskundigen onderzocht en het handmatig onderhoud aan de beek moeten wij oplossen.

De beken zijn gedregd op de punten waar 'verlanding' zichtbaar was. Als we op die manier de beek gangbaar houden, kunnen we het onderhoud in eigen beheer doen en is het inzetten van een extern bedrijf voorlopig niet nodig.

Els en Martina zijn verdergegaan met de planten-inventarisatie.

Hans wordt bedankt voor zijn inzet, hij is gestopt als lid van de werkgroep. Door de hele tuin werd blad verwijderd, van de paden, de akker, op de plekken waar lelietjes der dalen en dalkruid groeien. De banken werden grondig geschrobd en een hoek van de schuur is gerepareerd. De stormschade aan het eind van de boswal is aangepakt. Er is dood materiaal van de border gehaald en er zijn meegebrachte planten geplaatst.

APRIL

Het was een lekkere warme dag en met elkaar aan de lange tafel hebben we van onze koffie, lunch en thee kunnen genieten. We kunnen terugkijken op een zeer geslaagde dag. André heeft gemeld dat hij een groenling en een sijs op onze tuin heeft gespot. Daarmee komen we al op 24 vogelsoorten; bij de inventarisatie in 2004 waren dat er 23!

De twee plekken waar de adderwortel staat werden schoongemaakt en uithangende hulst boven de B-stroom werd weggeknipt. Er is rottend blad uit de kopsloot verwijderd en jonge hulst is verplaatst naar de rand van de tuin. Het moerasje is geschoond en de paden zijn gemaaid.

Op het schraalgrasland zijn oude plantenresten weggehaald, op meer

plaatsen is opslag en blad weggehaald en zijn planten vrijgezet.

Planten vrijzetten door leden van de werkgroep

De borders zijn ontdaan van lelietjes der dalen en opslag van bomen. Er is riet verwijderd van de beekoevers. Aan de Hofhut is herstelwerk uitgevoerd en de gerepareerde delen van de schuur zijn geverfd. Er zijn al een aantal naambordjes bij planten geplaatst. Er is gebaggerd in de A-stroom en uit de B-stroom is blad verwijderd. De inventarisatie van de planten is voortgezet. Uit de akker en op de heuvel voor de Hofhut is opslag gehaald (dat waren vooral veel esdoortjes!)

Mei

Twee groepsleden hebben de 4-mei herdenking bij de zuil naast de Paasheuvel bijgewoond.

Ook in deze maand was het een fijne werkdag. Mede door de aanwas van onze werkgroep lukt het ons om de tuin aantrekkelijk te houden voor de bezoekers. We realiseren ons dat na het uitstappen van de oudere medewerkers niet alle deskundigheid en ervaring overgedragen zal zijn.

De kuil voor de Hofhut werd van gras ontdaan, paden zijn gemaaid en ook de randen werden met de bosmaaier meegenomen.

Op de heidebult werd heel veel mos “gegraasd” en het grasgedeelte werd gemaaid.

De reparatie aan de Hofhut werd in de verf gezet.

Aan de rand van de kopsloot werd watermunt geplant. In de hele tuin werd jonge opslag verwijderd en uithangende takken werden weggehaald. Dit gebeurt meerdere malen per jaar!

Moddereilandjes in de beek werden gebaggerd. Brandnetels en heermoes moesten uit het weiland. Het mosveld is bladvrij gemaakt en er zijn zoveel mogelijk naambordjes geplaatst (bij te kleine plantjes gaat dat in juni nog gebeuren.) Drie nieuwe routepaaltjes werden gemaakt en geplaatst. De rest van het uithangende hulst boven de B-stroom werd weggeknipt.

Een mooie opsteker: Rutger en Gosse hebben van Els geleerd wat het “verlanden-van-de-kopsloot” betekent. Ze hebben welgemoed alle bagger op de goede manier teruggestort en ingeplant met watermunt. Rutger zei: “Ik ben blij met deze klus. Want ik houd ervan om nieuwe dingen te leren.”

JUNI

De Hofhut is weer voorzien van een goed dak. Het dak van de schuur heeft een opknopbeurt nodig, dat wordt nog uitgezocht.

Door het hoge water hebben we niet gewerkt in de B-stroom, de beek en het veentje. In de boswal is een (begin van) een hol ontdekt, het leek wel van

een das te zijn! Misschien een poging van een mannetje die 's nachts verbannen wordt uit het hol wanneer de moeder jongen heeft. Er was vorig jaar ook al een dassen uitwerpsel gevonden.

Cor neemt twee zeisen mee om thuis te slijpen en hij zal ze in juli weer meenemen. Er is klein tasjeskruid aangetroffen. Paden zijn gemaaid, er is geseisd en het maaisel is afgevoerd.

Peter maait de paden

Er zijn weer naambordjes geplaatst. Het zeildoek bovenop het informatiepaneel bij de ingang is beter vastgezet.

We hebben opslag van braam, eik en beuk verwijderd. In de kreek staat goudveil.

Omdat we verwachten dat er hier en daar nog nesten zijn hebben we de klimop nu niet aangepakt. Er waren veel mezenfamilies actief, erg leuk. In de boswal is zevenblad, braam en hulst aangepakt. Op de hei is gegraasd. Elders zijn dikke moslagen weggeschraapt, waardoor de wolfsklauw weer tevoorschijn kwam. De brem is weggehaald. De grote tak

die uit de beuk is gevallen is weggehaald, we hebben veel stukken gebruikt voor een nieuwe takkenwal langs het nieuwe hek van de buurman. Er is flink wat hulst gesnoeid waardoor er beter zicht is op de tuin. De Hofhut is gelucht en klaar voor de zomer.

Juli

Op de donderdag voor de werkdag zijn de paden al gemaaid en vrijdag was het heel nat. Gelukkig viel het zaterdag wel mee en kon er toch nog wat gewerkt worden.

We besluiten om de vitrinekast zelf op te knappen en het herstel van het dak van de schuur volgend jaar aan de medewerkers van de Paasheuvel over te laten. We hebben uitgewaaid hout van het nieuwe dak verwijderd.

De vloer in het keukentje is geëgaliseerd en de kuil en de ruimte rond de Hofhut werd opgeruimd.

De wal achter de grote vijver werd gefatsoeneerd en de kreek werd schoongemaakt. Ongewenste opslag is verwijderd.

Na afloop van onze werkdag gaan we naar het Paasheuvel-gebouw waar Peter Verdaasdonk en Aleida Krooneman ons informeren over de Paasheuvelgroep. De bijeenkomst was gezellig en leerzaam.

Het aansluitende diner bij Tante Sjaan werd ons door de Paasheuvelgroep aangeboden, een heuse verrassing! Zo eindigde deze speciale dag pas om 20.30 uur.

In het kader van het project "Open Tuinen" kwamen op 30 juli ruim 30 leden van Groei & Bloei naar onze heemtuin.

De mensen kwamen uit Harderwijk, Nunspeet en andere dorpen, met de auto en op de fiets. Hanna verzorgde de ontvangst met koffie en thee en Peter verzorgde twee keer een rondleiding door de tuin.

De dag voorafgaande aan het bezoek zijn de paden gemaaid. Niets aan de hand. De volgende avond werd de toegang tot de tuin versperd door een tak van ruim 25 meter. Zonder storm o.i.d. naar beneden gekomen!!

Voordat de bezoekers kwamen werd deze tak opgeruimd. Later lazen we een melding dat de brandweer in Elspeet was uitgerukt voor “stormschade” terwijl er geen wind was geweest. Als verklaring voor de spontane uitbraak werd het natte weer van de afgelopen maanden genoemd.

Augustus

Opnieuw een mooie, bijzondere en gezellige werkdag met een geweldig resultaat. We zijn met een grote groep en dat is wel nodig! Met een polyesterboot in bruikleen konden we met lang uitgestelde klussen beginnen: in de grote vijver is er vanuit het bootje en vanaf de kant riet gesneden, verzameld en in de wal gestoken, de plek van het waterdriblad is verkleind. Hiermee is er beter zicht op de vijver en het eiland en er is alvast ruimte voor de klus in september: snoeien op het eiland. Aan het eind van de middag schuiven we het bootje op zijn kant door de deur de Hofhut in en het past prima!

De paden zonder gras zijn schoongemaakt, het grasland is gemaaid en gras is afgevoerd. In de borders is de guldenroede tot op 50 cm

van het muurtje teruggezet, uithangende planten zijn opgebonden en we zijn begonnen met de aanpak van het gras. In het moerasje is het bruggetje vrijgemaakt.

Er is gestart met herstelwerk aan de vitrine. De inventarisatielijsten zijn bijgewerkt. Op de oevers langs de beek is het riet verwijderd en de graspaden zijn met de maaimachine gemaaid. Op zondag zijn de randen van de graspaden met de bosmaaier gemaaid.

September

Ook deze werkdag in september was het stralend weer, passend bij de uitvoering van de enorme klus die voor deze dag gepland was: het terugzetten van de hele grote rododendrons op het eiland in de grote vijver. Opnieuw mochten we gebruik maken van de boot en de helft van de medewerkers was hier de hele dag mee bezig! De rododendron werd tot op 50/60 cm teruggezet, de afgezaagde takken werden naar het vaste land gebracht, uit het bootje gehaald en uit het water gevist, klein gemaakt en in de wal verwerkt.

De maaimachine is voor controle/reparatie naar de firma Schouten in Elspeet gebracht.

De jaarlijkse aanpak van de roggeakker wordt dit jaar overgeslagen, want het gezaaide akkermengsel is niet opgekomen.

We bekijken eerst wel wat er in voorjaar opkomt. De graspaden zijn met de bosmaaier gemaaid en op de graslanden is een deel gemaaid.

Het kozijn van de glasdeur in de vitrine is hersteld, het verven en het

inhangen moet nog. In de boswal is snoeiwerk uitgevoerd en opslag getrokken.

Oktober

De weergoden waren ons ook deze zaterdag gunstig gestemd: droog met regelmatig een zonnetje en we konden buiten bivakkeren. Thobias komt onze ploeg versterken.

De planteninventarisatie is gereed en Els heeft contact gezocht met Oase. Machteld Klees van Oase is daarom vandaag aanwezig en Els, Martina en Yvonne hebben haar bijgepraat over de tuin, de planteninventarisatie en de conclusies die daaruit te trekken zijn (zie verslag hierna).

Volgend jaar is het nodig om de Hofhut en de schuur in de verf/lak te zetten. De restauratie van de vitrinekast is vandaag voortgezet. Onze grasmaaier is gerepareerd en de paden zijn gemaaid en bladvrij gemaakt. Het maaiwerk op de graslanden is met de zeis afgemaakt en de heuveltjes (van oude mierenhopen) zijn nu goed te zien. De grote hazelaar is gesnoeid en achter de grote vijver is het snoeiafval van de vorige maand opgeruimd. Er zijn een paar paddenstoelen geïnventariseerd; w.o. de kabouterwasplaat, het schaap en de rodekoolzwam. De appelboom, die ooit is komen aanwaaien, is verwijderd. Er is kroos uit de beek gedregd, het pad langs de borders is verbreed.

November

Het was deze zaterdag grijs en fris maar gelukkig wel droog. Daardoor

konden we flink aan de slag in de inmiddels door de herfst omgetoverde tuin.

Els en Ruud hebben aangegeven een stapje terug te doen, in de koude maanden in het voor- en najaar komen ze niet meer naar Vierhouten. Er is veel blad geharkt en alle paden zijn weer zichtbaar. We zijn begonnen met het verbreden van de smalste paden. In de singel zijn twee hazelaars gesnoeid en de heidebult is vrijgemaakt van gras en blad. De vitrinekast is deels gerepareerd en in de verf gezet. Bij de kleine vijver is het gat gedicht waar deze zomer een wespennest zat.

Collage van paddenstoelen door Hanna van Noorden

De paddenstoelen zijn geïnventariseerd. Waren er in oktober nog maar weinig paddenstoelen waar te nemen, deze zaterdag waren ze volop aanwezig. Het is voor Martina en

Yvonne wel een hele klus met zoveel soorten die na een paar dagen ook nog eens kunnen veranderen van vorm en kleur!

geschubde bundelzwam aan de voet van de beuk

Aan de voet van 3 grote beuken bovenop de heuvel voor de Hofhut is een voor de bomen schadelijke en mogelijk dodelijke paddenstoel aangetroffen: de geschubde bundelzwam. We zullen de ontwikkeling daarvan blijven volgen. Onze Hofhut is winterklaar gemaakt en het water is afgesloten. Tot volgend jaar!

Hofhut winterklaar

Verslag van de soorten-inventarisatie

Els Kaper-Klaver

Martina, Yvonne en Els deden een planteninventarisatie in 2023 en 2024. Els schreef er een verhaal over: een totaaloverzicht.

Rondkijken.

Wie met open ogen om zich heen kijkt kan al jaren de achteruitgang in de natuur waarnemen. Geen plekken bloemen maar enkele plukjes. Geen dichte boomkruinen meer maar de hemel zichtbaar door de bladeren heen. Als heemtuinvrouw heb ik dat in onze tuin ook gezien. Een steeds slechtere roggeogst, geen akkerkruiden meer, een paar losse margrietten in de border en steeds meer mos en gras tussen de hei. En de orchideeën? Stonden die niet op meer plaatsen in het weiland, langs de leemkuil en in de border? Niets meer van gezien dit jaar. Ook de rode bosmieren – onze trots – gaan gestaag in aantal en huisvesting achteruit. Maar er zijn ook nog bijzondere planten, zoals het dalkruid en de zevenster, die volhouden en die zichzelf verhuizen naar nieuwe plekken.

Adoptieplan.

Toen in de afgelopen jaren de werkgroep minder kon werken door het ouder worden en door ziekte, dachten we dat de heemtuin misschien wel ten einde liep. Daarom zochten we adoptieplekken voor deze zeldzame planten in andere natuurgebieden. Want zonder onderhoud zou de tuin in vijf jaar overgroeid zijn met boomopslag, lange grassen, braam, enz.

Er zijn diverse boswachters op de Veluwe en in de Achterhoek benaderd. Maar altijd was het antwoord dat ze geen planten van ons wilden hebben. Dat paste niet in hun beleid, of men was bang voor meegebrachte ziektes (mmm, uit zo'n gezonde oude heemtuin??), of we verstoorden zo het wetenschappelijk onderzoek.

Gedesillusioniseerd veegden we het adoptieplan de prullenbak in.

Het gaat weer beter met ons.

Ondertussen bloeide de Heimanshof weer op. Er kwamen tot mijn vreugde veel nieuwe heemtuinwerkers bij, die de oprukkende ruigten te lijf gingen.

De biotopen konden weer schraal gemaakt worden zoals de oorspronkelijke Veluwegrond was: arme zandgrond en oud bos zonder onderbegroeiing van struiken.

Maar met de natuur gaat het slechter.

We besloten om in 2023 en 2024 een serieus onderzoek te doen naar de achteruitgang van het milieu in de tuin. Natuurlijk wordt de tuin ouder, maar de biotopen zijn nog steeds goed in stand te houden. Ons beleid, over waar zon en schaduw mag zijn, is gebaseerd op een 'boomkroon-meting' uit 2004: hoge bomen langs de rand en zoveel mogelijk zon in het middenveld. Maar de stikstofbelasting is flink toegenomen door de wind uit het westen en uit het oosten tegen de heuvels op. Ook de weg-dwars-door van Vierhouten langs Gortel naar Epe is een echte 'piekbelaster'.

Met de inventarisatielijsten uit 2002 en 2008 in de hand werd gekeken welke planten er nog waren.

Martina wist het met veel inspanning in de computer te verzamelen, en Ruud wist er in zijn computer hapklare brokken van te maken: overzichtelijke lijsten met alle planten per biotoop gerangschikt.

Waar er in 2002 zo'n 420 planten groeiden, waren dat in 2008 460. De heemtuin was op zijn mooist rond 2012. Daarna namen groei en bloei af. En nu – 2024 - hebben we nog 379 soorten geteld. Dat is dus een vermindering t.o.v. 2008 van 81 soorten. Uit de inventarisaties is ook af te lezen dat er in de periode vanaf 2002 totaal zo'n 73 soorten geheel zijn verdwenen.

Hoe nu verder?

Maar wat kunnen we nu doen met dit resultaat? Kunnen we wereldkundig maken dat het slecht gaat met de zeldzame Veluweflora? Is er een wetenschappelijke databank die zich met achteruitgang en milieu bezighoudt? En hoe is de ervaring in andere heemtuinen? Kunnen we samen iets bewijzen?

En dan nemen we dit najaar contact op met Oase, het overkoepelende tijdschrift voor heemtuinen. Daar zijn we immers al heel veel jaren lid van. Eindredacteur Machteld Klees kwam naar Vierhouten. We wisselden standpunten en informatie uit.

Zij kende onze heemtuin wel van vroeger. Dit contact levert binnenkort een artikel op in het winternummer van Oase! Fijn!

Maar daarnaast gaf Machteld Klees ook adviezen. Zo bestaat er een Stichting Landschappelijk Beheer Gelderland die ondersteuning

(materiaal-uitleen) geeft aan heemtuinvrijwilligers.

Verder noemde ze 'Floron', een organisatie voor planten en natuur. En zou het helpen als IVN-groepen de Heimanshof in hun rondleiding-programma opnamen? Tot slot. Machteld legt via haar netwerk contact voor ons met de oud-beheerder van de Arnhemse heemtuin Presikhaaf. Deze zal in het aanstaande voorjaar onze tuin komen bezoeken en verder meedenken met ons. Welkom! En welkom al deze suggesties.

Uit het logboek

Hanna van Noorden

In de winter 23/24 is een aantal mensen in de heemtuin geweest: er zijn vogels gespot en paddenstoelen gezien. De mooiste foto's zijn door-gestuurd naar de website.

In februari, op de eerste werkdag van 2024, waren we er bijna allemaal: met 11 personen. De buurman kwam langs en bracht wat lekkers mee. Dat samen met een heerlijke zelfgebakken cake van Eline en Cor was het snoepen geblazen. In de middag kwam Aleida van de Paasheuvel. Ze heeft foto's genomen van berken die omgeven zijn met klimop en ze gaat overleggen wat er gedaan moet worden. We zijn begonnen met de wal van takken te slechten, de kant van de buurman is al klaar en hij maakt het hekwerk weer heel. Die was

beschadigd door een omgevallen berk uit onze tuin.

De heemtuin staat weer vermeld in de gemeentegids van Nunspeet .

16 maart: vrijdag regen, zaterdag goed weer en zondag weer regen! Hoe krijgen we dat toch elke keer voor elkaar? Een jaar eerder worden de data vastgesteld dus het is altijd een gok en het lukt ons steeds. Enfin we hebben eerst koffie gedronken bij de buurman en daarna heerlijk gewerkt! Wat hebben we een enthousiaste en hardwerkende groep. Peter vertelde nog over het bezoek aan Peter Verdaasdonk, de directeur van de Paasheuvel en Aleida de bedrijfsleider: ze zullen onze kritiek over de rotzooi van de groenafvalberg voor de toegang van de tuin meenemen in een gesprek met de camping VDB.

In april neemt iedereen weer een taak op zich en tussendoor wordt er heerlijk gepraat. Drie jonge mannen lopen over de tuin, het bleek dat één kennis heeft van planten en de andere twee niet. Waarschijnlijk komen ze een keer helpen, we merken wel wanneer.

In mei zijn we met 13 mensen, met Ewi extra (ze kwam met Romy mee). Tijdens de koffie kwam de vraag of iedereen akkoord ging met de opdracht om een nieuw dak op de Hofhut te laten zetten, er zit genoeg in kas en iedereen vond het een goed idee. De opdracht gaat naar bouwbedrijf HSM timmer- en renovatiewerken.

De eerste bezoekers kwamen om de mandarijneend te bekijken, helaas was die nu niet aanwezig. Er zijn nu drie mensen die kunnen zeisen, te weten Cor (die al heel wat jaren zeist) Romy en Gosse, wat een luxe! De heidebult is vandaag weer een plaatje! Els, Peter, Yvonne en Annelies bespreken een aantal punten: we houden de tuin zoals het is met de mensen die er zijn en we houden de werkmap als leidraad.

Wat een rust in de tuin en zo idyllisch.

Mooie reacties van bezoekers: ‘wat een oase van rust, na die overvolle fietspaden. Deze tuin inspireert mij om mijn tuin natuurlijker in te richten’.

Zaterdag 13 juli. De werkgroep is uitgenodigd in de Paasheuvelzaal. Daar kan iedereen wat over zichzelf en de heemtuin vertellen en we krijgen informatie over de organisatie en ontwikkelingen bij de Paasheuvel,

heel interessant vooral voor de werkleden die nog niet zo lang bij de groep zijn. Na afloop gaan we allemaal uit eten bij Tante Sjaan, dit uitje werd ons aangeboden door de Paasheuvel.

De buurman kwam even langs en vertelde dat er regelmatig mensen zijn tuin inlopen omdat ze denken dat het de Heemtuin is. Hij vroeg of er door ons niet een bordje gemaakt kon worden met verwijzing ‘3x links daar is de heemtuin’. Hij wil het bordje wel sponsoren.

Wat hadden we in augustus al veel lol met het bootje op het water, we werkten keihard en steeds kwam de boot vol groen afval (rietstengels) dat weer naar de wal afgevoerd moest worden.

Rietsnijden in augustus...

In september deed het bootje weer dienst als taxi, heen en weer van het eiland. Cor (in veiligheidspak met helm) zaagt en Gosse helpt om alle takken (soms behoorlijk lang) in het bootje of in het water te gooien zodat

Romy, Eline, Annelies, Rutger en Hanna deze weer uit het water konden trekken, knippen en in de wal stoppen.

...en pendelen naar het eiland in september

In oktober trakteerden Els en Ruud vanwege hun 60-jarige trouwdag. Ineke wordt deze maand geopereerd aan haar schouder en kan er voorlopig niet bij zijn.

Machteld Klees van het blad *Oase* kwam naar aanleiding van het overzicht van planten, struiken en bloemen die Els haar had gestuurd. Ze gaat proberen een goed verslag te maken van onze zorgen over het verdwijnen van diverse planten, de weersveranderingen en stikstof. Het verslag komt waarschijnlijk in het winternummer van *Oase*. Andere heemtuinen zitten vaak met dezelfde zorgen en problemen ook op het gebied van vrijwilligers. In 1992 stond onze heemtuin ook in het blad, dat is te vinden op de site, www.stichtingoase.nl

In november is het goed droog weer. Er liep vandaag een mevrouw die heel benieuwd was naar de geschiedenis van het terrein. De buurman houdt het hele jaar door een oogje op onze tuin, hetgeen handig is omdat we dit jaar geen tuinwacht hebben gehad.

Het rodekoolzwammetje en inventarisatie van paddenstoelen

Martina Boom

We kwamen dit jaar enorm veel rodekoolzwammetjes tegen in de tuin. De naam doet ze eer aan. Vooral jong en nat hebben ze de kleur van rode kool of amethyst. Ze worden ook wel amethystzwam genoemd.

Toch vallen ze tussen het al afgevallen blad niet echt op, maar heb je ze eenmaal ontdekt dan zie je er tientallen. Als ze ouder worden, verkleuren ze of worden heel bleek. Dan lijken ze soms erg op de fopzwam. Dat is niet vreemd, ze zijn familie van elkaar.

De familie van de fopzwammen zijn symbionten. Ze leven in symbiose met meestal bomen. Het rodekoolzwammetje zie je vooral bij beuken. Ook wel bij eiken en naaldbomen.

lelietjes der dalen

zevenster

dubbelloof

Van paddenstoelen die in symbiose leven gaan de schimmeldraden van de zwamvlok of mycelium om de wortels van de boom heen. Ze nemen vocht en voedingsstoffen op en geven die aan de bomen of planten. In ruil krijgen ze suikers, waar zij dan weer van leven. Een prachtige samenwerking. Meerdere paddenstoelen doen dit. Zo zie je vliegenzwammen vooral bij berken en eiken.

Veel symbionten zijn naar de boom waar ze mee samen werken genoemd, zoals de beukenrussula of de berkenboleet.

Een heel bijzonder paddenstoeltje dat we tegenkwamen is de kabouterwasplaat. Een heel klein felrood paddenstoeltje. Staat als kwetsbaar op de rode lijst

++++

Inventarisatie paddenstoelen

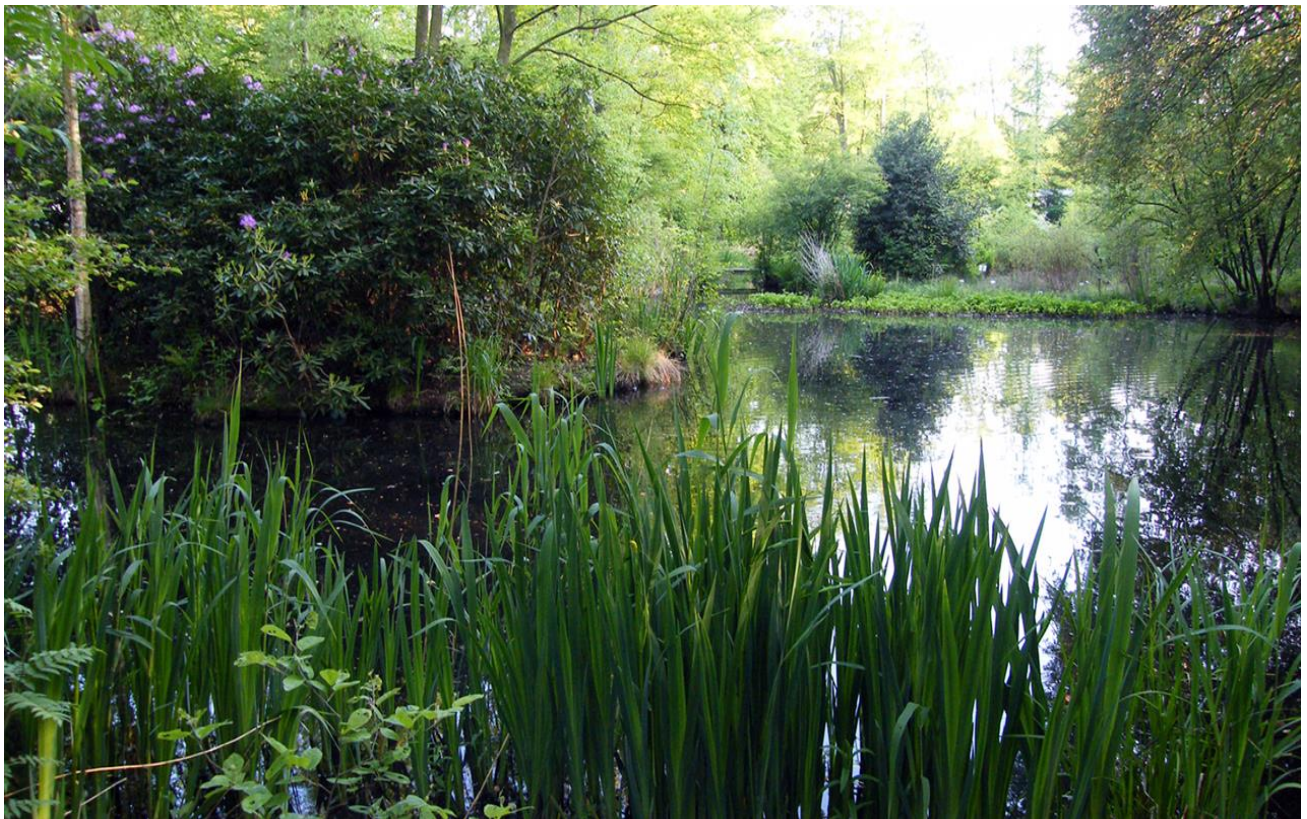
In 2024 is er een volledige inventarisatie van de paddenstoelen in de tuin gemaakt Er zijn 61 soorten gevonden! In 2021, 2022 en 2023 waren dat er respectievelijk 15, 34 en 18 Het lijkt dus dat het er nu veel meer zijn dan de andere jaren, maar dat is schone schijn, de andere jaren hebben we door omstandigheden niet het hele najaar geïnventariseerd. Dit is de eerste volledige keer.

Helaas kwamen we op een paar plekken de geschubde bundelzwam tegen. Dat is een parasiet, dus een die levende bomen aanvalt. Hij zit in een van de prachtige beuken op de bult. De meeste van jullie hebben dat gezien. Gelukkig is hij niet erg agressief, maar we moeten de beuk wel in de gaten houden.

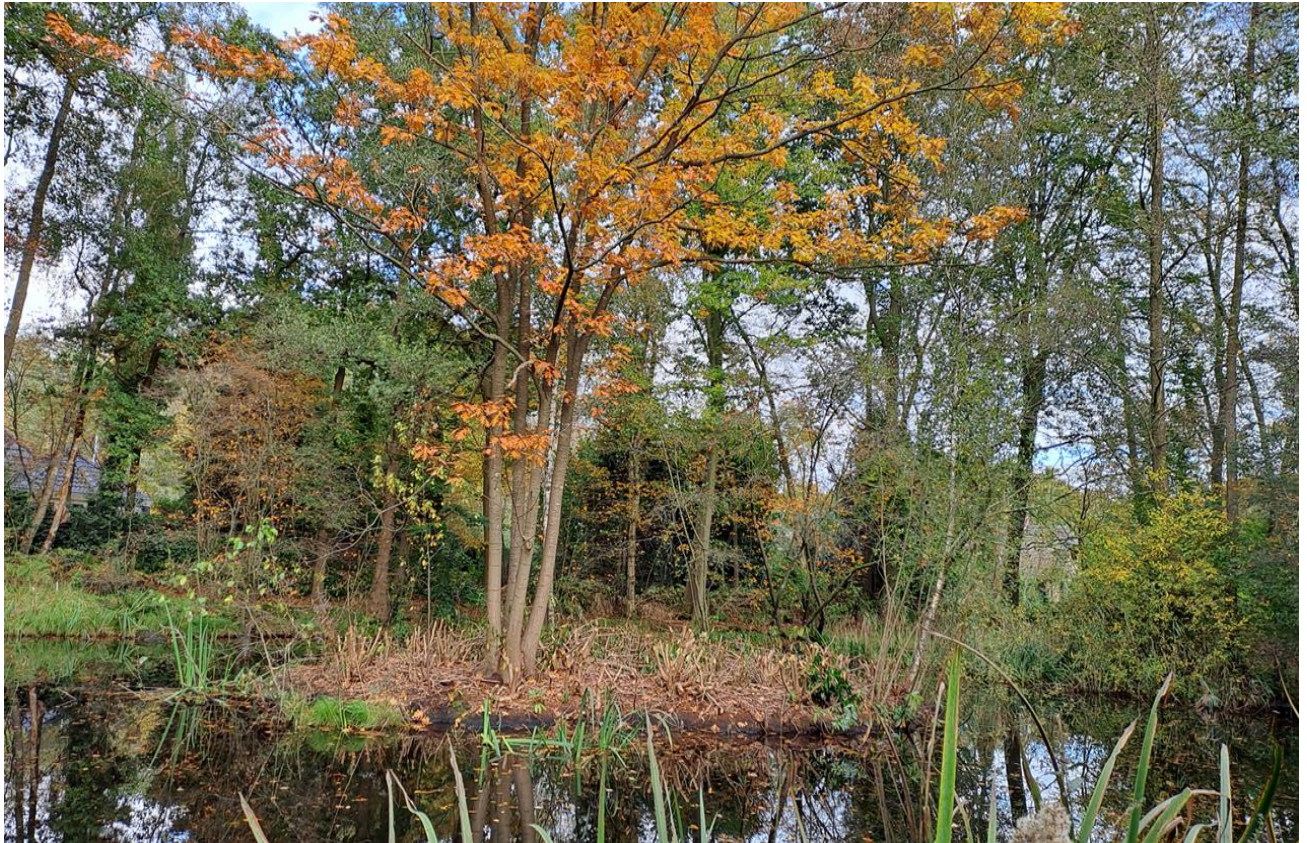

kabouterwasplaat - Een heel klein paddenstoeltje maar hier ca. 2x zo groot afgebeeld om hem goed te kunnen zien

De grote klus op het eiland

Het eiland nog in volle glorie....

....en hier nadat de rigoureuze snoei heeft plaatsgevonden.
Het is eerder ook al eens zo gedaan en na een paar jaar waren de rododendrons weer prachtig uitgegroeid.

<u>Stichting Vrienden van de Heimanshof te Vierhouten</u>		
<u>Beginbalans per 1 december 2023</u>		
Kas	0,02	
RABO betaalrekening	1.534,18	
RABO spaarrekening	8.772,77	
Eigen vermogen		9.925,06
Vooruit ontvangen		45,00
Geparkeerd eetgeld		336,91
totalen	<u>10.306,97</u>	<u>10.306,97</u>
<u>Resultatenrekening</u>		
	2023	<u>2024</u>
<u>Inkomsten</u>		
bankrente	1,60	91,26
vrijwillige bijdragen van donateurs	487,50	510,00
verkoop ansichtkaarten ed	3,50	16,50
gebruik Hofhut door derden	570,00	0,00
rondleidingen		20,50
bijdrage medewerkers		375,00
giften bezoekers van de tuin	<u>270,97</u>	<u>208,51</u>
Totaal inkomsten	1.333,57	1.221,77
<u>Uitgaven</u>		
kosten tuin	480,60	8.900,54
abonn Oase (Vereniging van Heemtuinen)	50,00	50,00
kosten nieuwsbrief	337,15	355,75
kosten secretariaat	3,03	0,00
bankkosten	163,98	176,31
huishoudelijke uitgaven	3,45	10,84
attenties vrijwilligers	17,50	23,49
reparatie maaimachine	<u>0,00</u>	<u>258,27</u>
Totaal uitgaven	1.055,71	9.775,20
Saldo overschot 2023 / tekort 2024	277,86	-8.553,43
<u>Eindbalans per 1 december 2024</u>		
Kas	4,25	
RABO betaalrekening	415,26	
RABO spaarrekening	1.414,03	
Eigen Vermogen		1.416,63
Vooruit ontvangen		0,00
Geparkeerd eetgeld		416,91
totalen	<u>1.833,54</u>	<u>1.833,54</u>
Inlegvel bij "Nieuwtjes van en uit de Heermtuin" over het jaar 2024 van de werkgroep Heimanshof te Vierhouten		